

פרד"ס כינור דוד

נס"ד

ע"ש דוד שלמה בן רינה ז"ל
ראש-הכולל הרב אורי פולק שליט"א

פרשת וישב- פשט מפי הרב

(א) "אדם מזמן לעצמו את הניסיונות והצרות"
(ב) "אדם יראה לעיניים- וה' יראה ללבב"

"(א) אלה תולדות יעקב יוסף בן שבע עשרה שנה היה רועה את אחיו
בצאן והוא נער את בני בלהה ואת בני זילפה נשי אביו.
(ב) ויבא את דיבתם רעה אל אביהם" (פר' לז' פס' ב')

רש"י: והוא נער- שהיה עושה מעשה נערות. מתקן בשערו, ממשמש בעיניו כדי
שהיה נראה יפה. עכ"ל. מכאן משמע שכבר בשעת לידתו היה יפה. וראה בהמשך
הפרשה "**ויהי** יוסף יפה תואר ויפה מראה" (פ' לט' פו').
רש"י: כיוון שראה עצמו מושל בבית-פוטיפר התחיל אוכל ושותה ומסלסל בשערו.
שפתי חכמים: דויהי משמע שנהיה עתה דבר חדש.

ובאמת משעת לידתו היה יפה מראה כמו שכתבנו בתחילה והוא נער. אם-כן, מה
כתב כאן לשון **ויהי**?
אלא ידוע שהוא לשון צער, וכיוון שסלסל בשערותיו אמר הקב"ה "מגרה אני בכך את
הדוב מיד", דהיינו אשת פוטיפר. "**ויהי** אחר הדברים האלה ותשא אשת אדוניו את
עיניה אל יוסף ותאמר שכבה עמי"- רואים שיוסף ע"י שסלסל בשערותיו הביא עצמו
לניסיון של אשת פוטיפר.

ויש לשאול למה כאשר היה נער בן 17 וסלסל בשערותיו כמו שראינו לא בא עליו
הניסיון של אשת איש? אלא מיד סמוך בא לו ניסיון אחיו שדיבר עליהם לשון הרע
והאשים אותם בג' דברים:
(א) שהיו אוכלים אבר מין החי.
(ב) מזלזלין בבני-השפחות וקורין להם עבדים.
(ג) חשודים על העריות.

וכתב רש"י כיוון שחטא- לקה בשלושתן. שהרי כל המפרשים מסבירים שלא חטאו,
וכן הוא לפי ספר היצירה עשו נשים ותיקנו וכן אבר מן החי ובאמת לא חטאו, ורק
יוסף טעה וראה בעיניים וזה "האדם יראה לעיניים וה' יראה ללבב". ומזה נתגלגל
שדיבר לשון הרע ואביו קיבל ולקה בשלושתם.

כנגד אבר מן החי- וישחטו שעיר עיזים במכירתו ולא אכלוהו.
ועל שקורין לבני השפחות עבדים- מכרו אותו לעבד.
ועל העריות- בא לו ניסיון אשת פוטיפר.

וא"כ יוצא שבשעה שהיה נער וסלסל בא לו ניסיון האחים ואמר עליהם שחשודים
בעריות, ומזה נתגלגל ניסיון אשת פוטיפר. רואים שאדם פוגם בלשון הרע, אותם
דברים שאומר על חברו מתגלגלין עליו. וא"כ יצא לנו שב' פעמים שסלסל בשערותיו
בא לו ניסיון. בתחילה עבר בלשון הרע, ובסוף עמד בניסיון אשת פוטיפר. כמה
חמור עון לשון הרע.

וידוע שג' נענשים: המדבר, השומע ועל מי שמסברים. וכן כאן **יוסף** נענש ולקה
בשלושתם. **אביו** נענש ונסתלקה ממנו רוח-הקודש והיה בצער בנו 22 שנים.
האחים לקו שהגיעו לניסיון להרוג את אחיהם ולבסוף מכרו אותו לעבד, וכשהגיעו
למצרים וגילה להם שהוא יוסף נבהלו מפניו ועברו את כל הצער.

בברכת שבת שלום
הרב אורי פולק שליט"א

כאני השבת:

א. מה פרצת- רמז שהמלך פורץ גדר לעשות לו דרך ואין ממחין בידו. פרץ בא"ת ב"ש עולה י"ד (14) והוא בגימטריה דוד (14).

ב. הורד- ב' במסורה: ויוסף הורד. הורד שאול- לומר ששקול הגלות כנגד גהינם.

ג. הורידהו- ב' במסורה: הורידוהו שמה. הורידוהו אלי. גבי בנימין בשביל שגרם יהודה ליוסף שהורידוהו שמה למצרים הוצרך גם הוא להוריד את בנימין שמה.

ד. וכל יש לו נתן בידו- סופי-תיבות לשונו. מלמד שבא גבריאלי ולמד לו שבעים לשון ולכך הצליח בידו.

ה. כי אם הלחם אשר הוא אוכל (724)- בגימטריה היא אשתו (עם הכולל 724).

ו. להיות עמה (566)- בגי' לתוך גיהנם (עם שתי המילים 566):

ז. אשר אסורי המלך אסורים- אסורי כתיב ואסירי קריא. ש-י' שנים היה אסור על שהוציא דיבה על י' אחיו ועוד ב' שנים על שאמר לשר המשקים כי אם זכרתני:

ח. אסורים- ג' במסורה: ב' גבי יוסף ואחד "ה' מתיר אסורים", וזהו שאמרו חז"ל שאמרה לו אשתו של פוטיפר: אני חובשך בבית האסורים, אמר לה ה' מתיר אסורים:

ט. ואשר הוא עושה ה' מצליח- ולא כתיב מצליח בידו כמו למעלה לפי שבכאן היה בבית האסורים ולא היה לו עסק בידו כמו למעלה שהיה בבית אדוניו ומתעסק בשל אדוניו:

י. לאדוניהם- ב' במסורה. לאדוניהם למלך מצרים. האומרות לאדוניהם הביאה ונשתה. מה להלן על עסקי שתייה אף כאן על עסקי שתייה כמו שדרשו רז"ל שנמצא זבוב בכוס שלו:

יא. זועפים- ב' במסורה: הכא, ואידך למה יראה פניכם זועפים. מה התם על עסקי אכילה בשביל שלא רצו לאכול והיו פניהם זועפים אף הכא זועפים פניהם על עסקי אכילה זה נמצא זבוב וכו':

יב. ספרו- ג' הכא, ואידך ספרו בגוים את כבודו. חד בתהלים וחד בדברי-הימים, שעל ידי זה הסיפור שספרו ספרו בגוים כבוד יוסף ששיבחוהו לפני פרעה:

יג. שריגם (עם הכולל 554)- כתיב חסר בגימטריה אב(ו)ת העולם (554) דאיכא מאן דאמר אלו האבות:

יד. ולא זכר- ג' במסורה: הכא, ואידך ולא זכר יואש המלך את החסד. ולא זכר הדום רגליו. ששר המשקים היה כפוי טובה ולא זכר הטובה שעשה לו יוסף וכן היה יואש כפוי טובה ולא זכר הטובה שעשה לו יהוידע הכהן והרג לזכריה בנו. ועל זה נהרגו כמה נפשות מישראל שהיה שמו תוסס עד שנחרב הבית וזהו ולא זכר הדום רגליו ביום אפו:

דרש - מדרש רבה

ויראו אחיו כי אותו אהב אביהם מכל אחיו א"ר אהבה בר זעירא מתוך גנותן של שבטים אתה יודע שבחן להלן (שמואל ב יג) ולא דבר אבשלום עם אמנון למרע ועד טוב די בליביה בליביה ברם הכא ולא יכלו דברו לשלום די בליבהון בפומהון :

ויחלום יוסף חלום ויאמר אליהם שמעו נא אמר כך יהיו הנביאים מוכיחין אתכם (מיכה ו) שמעו נא את אשר ה' אומר והנה אנחנו מאלמים אלומים אתם כונסין פירות ואני כונס פירות שלכם רקיבים ושלי עומדין והנה קמה אלומתי וגם נצבה ר' לוי ורבי אחא רבי לוי אמר עתידין אתם לעשות אלילים אלמים לפני עגליו של ירבעם ולאמר אלה אלהיך ישראל א"ר אחא עתידין אתם להעלים עלי דברים לפני אבא לומר חיה רעה אכלתהו ומאן קאים ליה משתיקוּתא דאימא קמה והנה קמה אלומתי וגם נצבה והנה תסובינה אלומותיכם כנגד ה' פעמים שהן עתידין להשתחוות לו ויאמרו לו אחיו המלוך תמלוך עלינו רבי לוי ור' סימון חד אמר מפני שענו אותו בעין רעה לפיכך מעמיד רשעים וחד אמר מפני שענו אותו בלשון כפול לפיכך הוא מעמיד מלכים:

ויקנאו בו אחיו ואביו שמר א"ר לוי נטל קולמוס וכתב באיזה יום ובאיזה שעה באיזה מקום א"ר חייא רבה ואביו שמר את הדבר ורוח הקודש אומרת שמור את הדברים שעתידין הדברים ליגע ר' לוי בשם רבי חמא בר חנינא אמר כך אבינו יעקב סבר וראה דברים ממשמשיין ובאין אמר אם נתבקרה פינקסו מה יכול אני לעשות :

וילכו אחיו לרעות את וגו' נקוד על את לומר שלא הלכו אלא לרעות את עצמן ויאמר ישראל אל יוסף הלא אחיך רועים בשכם ר' תנחומא בשם ר' ברכיה נהג בו בכבוד כמורא האב על הבן ויאמר לו הנני א"ר חמא בר חנינא הדברים הללו היה יעקב אבינו נזכר ומעיו מתחתכין יודע היית שאחריך שונאים אותך והיית אומר לי הנני ויאמר לו לך נא ראה את שלום אחיך ואת שלום הצאן את שלום אחיך ניחא אלא מאי ואת שלום הצאן הדא אמר שאדם צריך לשאול בשלום דבר שיש בו הנייה ממנו והשיבני דבר וישלחהו מעמק חברון והלא אין חברון נתנה אלא בהר וכתביב וישלחהו מעמק חברון א"ר אחא הלך להשלים אותה העצה העמוקה שנתן הקדוש ברוך הוא בינו ובין חבר הנאה שהיה קבור בחברון ועבדום וענו אותם :

וימצאהו איש והנה תועה בשדה א"ר ינאי ג' מלאכים נדווגו לו וימצאהו איש וישאלהו האיש ויאמר האיש נסעו מזה ממדותיו של מקום ויראו אותו מרחוק אמרו בואו ונשסה בו את הכלבים ויאמרו איש אל אחיו הנה בעל החלומות רבנן אמרי היידי ליה אתא וטעין חלמיה א"ר לוי זה עתיד להשיאם לבעלים ועתה לכו ונהרגהו אמר הקב"ה אתם אומרים ונראה ואני אומר נראה עתה נראה דבר מי יקום או שלי או שלכם :

וישמע ראובן ויצילהו והיכן היה ר' יוסי ור' נחמיה ורבנן ר' יוסי אמר כל אחד ואחד מהם היה משמש את אביו יומו ואותו היום של ראובן היה ר' נחמיה אמר ראובן אני בכור ואין הסרחון תלוי אלא בי רבנן אמרי אמר ראובן הוא מונה אותי עם אחי ואיני מצילו אני הייתי סבור שנדחתי מכח אותו מעשה והוא מונה אותי עם אחי שנא' ואחר עשר כוכבים משתחווים לי ואיני מצילו אמר לו הקדוש ברוך הוא אתה פתחת תחלה בהצלת נפשות חייך שאין מפרישין ערי מקלט תחלה אלא בתחומך הה"ד (דברים ד) את בצר במדבר :

ויהי כאשר בא יוסף אל אחיו ויפשיטו את יוסף את כתנתו ר' אלעזר אמר בקילוס היה בא ויפשיטו את יוסף זה הפינס את כתנתו זה חלוק את כתונת הפסים זה הפרגוד אשר עליו זו פמלניא שלו ויקחוהו ויקחהו כתיב מי היה זה שמעון ואימתי פרע לו להלן (בראשית מב) ויקח מאתם את שמעון וישליכו אותו הבורה והבור רק אין בו מים מים אין בו אבל נחשים ועקרבים יש בו שני בורות היו אחד מלא צורות ואחד מלא שרפים ועקרבים א"ר אחא בור רק נתרקן בורו של יעקב אין בו מים אין בו דברי תורה שנמשלו למים היך מה דאת אמר (ישעיה נה) הוי כל צמא לכו למים כתיב (דברים כד) כי ימצא איש גונב נפש מאחיו ואתם מוכרים את אחיכם:

ויעברו אנשים מדינים סוחרים עברו אותן הדיינים רבי יהושע בן בייטוס בשם ר' יהודה בר סימון כתיב (ישעיה סג) למה תתענו ה' מדרכיך כשרצית נתת בלבם לאהוב וכשרצית נתת בלבם לשנוא אמר הקדוש ברוך הוא אתם מכרתם בנה של רחל בעשרים כסף מעות שהן חמש סלעים לפיכך יהיה כל אחד ואחד מפריש ערך בנו חמש סלעים במנה צורי א"ר יהודה בר סימון אמר הקב"ה לשבטים אתם מכרתם בנה של רחל בעשרים כסף לפיכך יהיה כל אחד ואחד מגיעו בקע לגלגולת הה"ד (שמות לח) בקע לגלגולת מחצית השקל:

"ויראה יהודה ויחשבה לזונה כי כיסתה פניה" (פלח' פטו')

"ויט אליה אל הדרך ויאמר הבה נא אבוא אליך כי לא ידע כי כלתו היא, ותאמר: מה תתן לי כי תבוא אלי" (פלח' פיז')

ידוע שמחיבור זה נשתלשל לידת דוד מלך המשיח מפרץ כנזכר בסוף מגילת רות. "ואלה תולדות פרץ. פרץ הוליד את חצרון. וחצרון הוליד את רם, ורם הוליד את עמינדב, ועמינדב הוליד את נחשון, ונחשון הוליד את שלמה, ושלמה הוליד את בועז, ובועז הוליד את עובד, ועובד הוליד את ישי, וישי הוליד את דוד.

יש להבין, מה הסיבה שנשמת מלך המשיח משתלשלת מחיבור יהודה ותמר כלתו, שנראה כדבר לא כשר, וכדי להביא נשמה גבוהה צריך חיבור קדוש, וכאן רואים דבר משונה. וכן בועז ורות, אדם זקן מתחבר ורות המואביה שעושה מאמץ גדול ללכת עם נעמי, דבר שהוא לא רגיל?

אלא צריך לדעת שאדם הראשון חטא, הפיל את כל הנשמות שהיו בתוכו לקליפה. היו בו 1000 נשמות כוללות כנגד אותיות **ציץ** של הכהן (בא"ח הלכות פרשת תצווה).

צ- מספר 90, אותם נשמות שברחו ממנו קודם החטא.

י- מספר 10, כנגד הנשמות שנשארו באדם גם כן אחרי החטא.

ץ- (צ סופית) מספר 900, כנגד 900 נשמות שנפלו מחמת החטא לעמקי הקליפה, ועד שלא יתוקנו כל הנשמות ויחזרו לקדושה לא נגלים.

וזוהו סוד "עד שיכלו כל הנשמות שבגוף", דהיינו באוצר הקליפה הנקרא גוף, וזהו סוד "ובא לציון גואל ולשבי פשע ביעקב נאום יהיה ואני"- ר"ת **גוף בניו**, ובכל פעם שרוצים להוציא נשמות מהקליפה- הם נלחמים. וככל שהנשמה יותר גבוהה- יש להם יותר יניקה ואינם מוכנים להוציאה מתוכם. וקל-וחומר נשמת מלך המשיח.

ולכן הקב"ה צריך להוציאה בדרך עוקפת כדי שיסכימו לשחררה, כמו שמצינו באברהם אבינו שנולד לאבא עובד עבודה זרה, תרח, שאם לא כן, לא היו מוציאים את הנשמה, ולבסוף אברהם גילה את ה' והשיב רבים מעוון.

וכן נשמת מלך המשיח באה בצורה שנראית כלפי חוץ לא טהורה. אבל כמובן שהכל היה בקדושה וטהרה בין תמר ליהודה,

וכן האמהות הקדושות רבקה, רחל ולאה גדלו בבית של עובדי עבודה זרה.

וכן יעקב אבינו היה ראוי לברוכה ולברכות מעיקרא, רק שעשו היה הורג אותו, לכן הכל היה בצורה עוקפת שכביכול הכל שייך לעשו, ולבסוף בא יעקב ולוקח את הכל בדרך עוקפת.

וכן לאה ידוע שיותר גבוהה מרחל, ולכן נקראת "עלמא דאתכסיא" מכוסית, ופני לאה רכות ונסגרת בבית, ורחל נקראת "עלמא דאתגליא" עיניה יפות ויוצאת החוצה, ולבסוף מחליפים ולאה נכנסת ראשונה, וממנה באים 6 שבטים ורחל נעשית הטפלה, ולכן משיח בן דוד עיקר, ורחל בזכות שמסרה את הסימנים ללאה זכתה למשיח בן יוסף, שמתפללים עליו שיחיה גם-כן, אבל אינו מעכב את הגאולה.